

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA FANLARARO INTEGRATSIYA

Shahrisabz davlat pedagogika

instituti BT.1-21-guruh **Murodova Aziza,****Choriyeva Ozoda,****Gadoymurodova Madina, Bozorova Kumush**

INTERDISCIPLINARY INTEGRATION IN PRIMARY EDUCATION

Students of the 1st-21st group

of the Shahrisabz State

Murodova Aziza, Choriyeva Ozoda,**Gadoymurodova Madina, Bozorova Kumush****Annotatsiya:**

Mazkur maqolada boshlang'ich ta'lim jarayonida fanlararo integratsiyaning ahamiyati, mazmuni va afzalliklari yoritilgan. Shuningdek, fanlararo integratsiya orqali o'quvchilarda bilimlarni hayotga bog'lab o'zlashtirish, kompleks fikrlash, ijodkorlik va motivatsiyani oshirish imkoniyatlari ko'rib chiqilgan. Maqolada dars jarayonida fanlarni uyg'unlashtirishga oid amaliy misollar keltirilgan va pedagoglar uchun uslubiy tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar:

fanlararo integratsiya, boshlang'ich ta'lim, ta'lim metodikasi, dars samaradorligi, o'quvchi faolligi, integratsiyalashgan dars, pedagogik yondashuv.

Abstract:

This article highlights the importance, content and advantages of interdisciplinary integration in the process of primary education. It also examines the possibilities of students' assimilation of knowledge in relation to life, complex thinking, creativity and motivation through interdisciplinary integration. The article presents practical examples of harmonizing disciplines in the lesson process and provides methodological recommendations for teachers.

Keywords:

interdisciplinary integration, primary education, educational methodology, lesson effectiveness, student activity, integrated lesson, pedagogical approach

Zamonaviy ta'lim tizimi o'quvchilarning bilim olish jarayonini hayotiy vaziyatlarga bog'lab, ularni amaliyotga yo'naltirilgan tarzda rivojlantirishni talab qiladi. Shu nuqtai nazardan fanlararo integratsiya tamoyili ayniqsa boshlang'ich ta'limda katta ahamiyat kasb etadi. Boshlang'ich sinflarda fanlararo bog'liqlik orqali o'quvchilar uchun tushunarli, qiziqarli va samarali o'qitish muhitini yaratish mumkin.

Fanlararo integratsiyaning nazariy asoslari

Fanlararo integratsiya deganda o'quv dasturidagi turli fanlarni yagona mavzu, g'oya yoki kompetensiyaga asoslangan holda uyg'unlashtirib o'qitish tushuniladi. Integratsiyalashgan yondashuv orqali o'quvchilar bilimlarni alohida emas, balki tizimli va uzviy holda egallaydi. Bu jarayon bolalarning tafakkurini kengaytiradi, ular orasida mantiqiy bog'lanishlarni ko'ra olish qobiliyatini rivojlantiradi.

Fanlararo integratsiyaning mohiyati

Fanlararo integratsiya — bu bir nechta fanlar mazmunini birlashtirib, yagona mavzuga asoslangan darslar o'tkazish demakdir. Bunday yondashuv orqali o'quvchilar

bir vaqtning o'zida turli fanlar bo'yicha bilim va ko'nikmalarga ega bo'ladilar. Masalan, "Tabiatshunoslik" fanidagi mavzuni o'zlashtirishda "Matematika", "Ona tili" va "Tasviriy san'at" fanlari bilan bog'lanish orqali chuqurroq tushuncha hosil qilinadi.

Fanlararo integratsiyaning afzalliklari:

1. Tafakkurni kengaytiradi – O'quvchi bir masalaga turli fanlar nuqtai nazaridan qarashni o'rganadi.
2. O'zaro bog'liqlikni tushunadi – Hayotda fanlar alohida-alohida emas, balki birgalikda mavjudligini anglaydi.
3. Ijodiy fikrlashni rivojlantiradi – Bir necha fanni birlashtirgan topshiriqlar ijodkorlikni talab qiladi.
4. Motivatsiyani oshiradi – Qiziqarli va real hayotga yaqin topshiriqlar orqali o'quvchida o'rganishga bo'lgan qiziqish ortadi.

Amaliy misol:

Masalan, "Yil fasllari" mavzusi doirasida quyidagi integratsiyani amalga oshirish mumkin:

Tabiatshunoslik – Fasllarning o'zgarishi va tabiatdagi hodisalarni tushuntirish.

Matematika – Harorat o'zgarishini grafikda tasvirlash.

Ona tili – Fasllar haqida matn tuzish, ifodali o'qish.

Tasviriy san'at – Har bir faslga oid rasm chizish.

Boshlang'ich ta'limda fanlararo integratsiyaning roli

Boshlang'ich sinf o'quvchilari atrofdagi borliqni yaxlit holda qabul qilishadi. Shu sababli fanlararo integratsiya aynan ushbu bosqichda juda muhim sanaladi. Bu yondashuv orqali:

- ◇ o'quvchi o'rganilayotgan mavzuni har xil nuqtai nazardan ko'rib chiqadi;
- ◇ bilimlar hayotiy tajriba bilan bog'lanadi;
- ◇ tafakkur, ijodkorlik, nutq va amaliy ko'nikmalar rivojlanadi.

Fanlararo integratsiyalashgan darsni tuzishda quyidagi bosqichlarga amal qilish maqsadga muvofiq:

1. Mavzuni tanlash – barcha fanlarga mos tushadigan umumiy mavzu belgilanadi.
2. Fanlararo bog'liqlikni aniqlash – har bir fan mazmuni orqali mavzuni qanday yoritish mumkinligi aniqlanadi.
3. Integratsiyalashgan topshiriqlar tuzish – har xil fanlardan bilimlarni birlashtirgan faoliyatlar ishlab chiqiladi.
4. Baholash mezonlarini aniqlash – o'quvchining bilim, ko'nikma va kompetensiyasini baholash mezonlari belgilanadi.

Xulosa

Boshlang'ich ta'limda fanlararo integratsiya o'quvchilarning bilimini chuqurlashtiradi, ularni kompleks fikrlashga o'rgatadi va hayotga tayyorlaydi. O'qituvchilar ushbu yondashuvni keng qo'llash orqali o'quvchilarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlay oladilar. Kelajakda ta'lim samaradorligini oshirishda integratsiyalashgan darslar muhim rol o'ynaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi" 2017.02.07.
2. <https://lex.uz/acts/-3107036>
3. R.Mavlyanova, N.Raxmankulova. "Boshlang'ich ta'lim pedagogikasi,

innovatsiya va integratsiyasi, Toshkent "Voris nashriyot", 2013.

4. R.A.Mavlonova, N.H.Rahmonqulova.

"Boshlang'ich ta'limning

integratsiyalashgan pedagogikasi", Toshkent "Ilm ziyo", 2009.

5. T.G'afforova, E.Shodmonov, G.Eshturdiyeva. 1-sinf "O'qish kitobi", "Sharq"

Nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosh tahririyati, Toshkent-2018.

6. T.G'afforova, E.Shodmonov, X.G'ulomova. 1-sinf "Ona tili", "Sharq"

Nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosh tahririyati, Toshkent-2018.

7.Anvarovna, Umarova Dilafruz. "INTEGRATSIYALASHGAN TA'LIMDA O'YIN
TEKNOLOGIYALARI." MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND
INNOVATIVE TEUmarova,

8. Dilafruz Anvarovna. "IMPROVING THE METHODOLOGY OF SOCIO-
EMOTIONAL DEVELOPMENT OF STUDENTS IN THE PROCESS OF
TECHNOLOGICAL EDUCATION IN PRIMARY GRADES." Mental Enlightenment
Scientific-Methodological Journal 5.03 (2024): 394-403.SOLUTIONS 1.2 (2024): 23-
25.

9.Anvarovna, Umarova Dilafruz. "BOSHLANG'ICH SINFLARDA O'QUVCHILARIDA
IJTIMOIY USTANOVKALARNI RIVOJLANTIRISH TEKNOLOGIYASI." TADQIQOTLAR 31.4 (2024): 3-6.

10.Umarova, Dilafruz Anvarovna. "BOSHLANG'ICH SINFLARDA TEKNOLOGIK
TA'LIM JARAYONIDA O'QUVCHILARNI IJTIMOIY-HISSIY
RIVOJLANTIRISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH." GOLDEN
BRAIN 1.30 (2023): 46-49.

11.ZiyoNet.uz